

An analysis of the content provided by public libraries on social networks during COVID-19 pandemic

Afsaneh Korgoli

MSc in Knowledge and Information Science, Shahed University, Tehran, Iran
E-mail: afsaneh_koorgoli@yahoo.com

Saeid Asadi

Associate Prof., Department of Knowledge and Information Science, Shahed University, Tehran, Iran
E-mail: s.asadi@shahed.ac.ir

Laleh Samadi

Assistant Prof., Department of Knowledge and Information Science, Shahed University, Tehran, Iran
E-mail: samadi61@gmail.com

Abstract

Purpose: The spread of Corona and the closure of public libraries caused the activities of libraries to continue in the virtual space and librarians to seek to create content for their libraries. The library staff started providing content for their websites, weblogs and social media. The purpose of this research is to analyze the online content created by the librarians of public libraries affiliated with the Iran Public Libraries Foundation during the COVID-19 pandemic on Instagram in order to gain knowledge about their experiences.

Method: The current research is descriptive and applied and was carried out using the documentary method, in which the pages of Iranian public libraries on Instagram were carefully watched for their contents and topics. The research population included 2700 branched of public libraries affiliated to the Iran Public Libraries Foundation, from which a sample of 336 libraries was selected using Morgan's table. The sample was categorized in a way to include representatives from 31 provinces. The data about posts, followers and subject tags was extracted and entered into the Excel software. For this purpose, the posts were separated according to the publication date of each post (before the COVID-19 pandemic, during the closure of libraries during the COVID-19 pandemic, and after the COVID-19 pandemic). In order to test the research hypotheses, the Pearson correlation coefficient and regression tests were used.

Findings: The results showed that the contents provided by the librarians on the official pages of Iranian public libraries mostly refer to four thematic classes: library workshops, training courses, announcements of the upcoming cultural-literary events, and news on calendar events. In case of the workshops, Tehran province had the highest number of posts (with 804 posts) and Qom province had the lowest number of posts (with 98 posts). For training courses, Tehran province showed the highest number of posts with 75 posts and Chaharmahal and Bakhtiari province showed the lowest number with 3 posts. In the case of announcements of cultural-literary events, Tehran province had the greatest number of posts with 112 posts, while the lowest number of posts belonged to East Azarbaijan province. In the case of calendar events, Tehran province has the highest number of posts with 121 posts, while Kurdistan province and Kahegiluyeh and Boyer Ahmad province had the lowest number with 11 posts. The results for Spearman test revealed a significant correlation between the degree and the number of followers, and the number of posts. There was also a significant relationship between the degree of library and the time lapse between the published posts.

Originality/value: The conditions of Corona and quarantine during the pandemic forced the librarians of public libraries to continue their activities and services such as lending, reference services, events on social networking platforms, particularly Instagram. The findings of the current research showed that smaller libraries have offered more and more diverse content on Instagram. It seems that there is a closer connection between the local communities and the librarians of smaller libraries, and the audience of these libraries is more interested in following their library pages, and this in turn can lead to more content and news related to libraries. The experience of online content creation during the Corona pandemic can be used to expand the range of offline services of libraries, manage crisis situations and motivate librarians to create content.

Keywords: COVID-19 pandemic, Social networking sites, public library, Content creation

Conflicts of Interest: None

Funding: None

Citation: Korgoli, A., Asadi, S., & Samadi, L. (2023). An analysis of the content provided by public libraries on social networks during COVID-19 pandemic. *Research on Information Science and Public Libraries*, 29(3), 298-315.

Received 3 May 2023; **Received in revised form** 21 August 2023

Accepted 2 September 2023; **Published online** 2 October 2023

Article Type: Research Article

© The author(s)

Publisher: Iran Public Libraries Foundation

تحلیلی بر محتوای ارائه شده توسط کتابخانه‌های عمومی در شبکه‌های اجتماعی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹

افسانه کورگلی

دانشجوی کارشناسی ارشد، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. رایانامه: afsaneh_koorgoli@yahoo.com

سعید اسدی

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. رایانامه: s.asadi@shahed.ac.ir

لاله صمدی

استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. رایانامه: samadi61@gmail.com

چکیده

هدف: شیوع کرونا و تعطیلی کتابخانه‌های عمومی موجب شد فعالیت‌های کتابخانه‌ها در فضای مجازی ادامه یابد و کتابداران به دنبال تولید محتوا برای کتابخانه‌های خود باشند. کتابخانه‌های وابسته به نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در این مدت در بستر شبکه‌های مجازی فعالیت داشتند و به ویژه تولید محتوا توسط کتابداران مورد حمایت و تشویق قرار گرفت. هدف پژوهش حاضر تحلیل محتوای تولید شده توسط کتابداران کتابخانه‌های عمومی ایران در شرایط دور کاری ناشی از شیوع کرونا در بستر اینستاگرام است.

روش: پژوهش حاضر توصیفی و کاربردی است و با استفاده از روش اسنادی از طریق مراجعه به محتوای صفحات مجازی کتابداران کتابخانه‌های عمومی در شبکه اجتماعی اینستاگرام صورت گرفته است. از میان ۲۷۰۰ کتابخانه عمومی وابسته به نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، نمونه‌ای شامل ۳۳۶ کتابخانه با استفاده از جدول مورگان به صورت طبقه‌بندی شده و با رعایت توزیع نمونه در استان‌های مختلف انتخاب شد. اطلاعات مربوط به پست‌ها، دنبال کنندگان و برچسب‌های موضوعی استخراج و در نرم‌افزار اکسل وارد شد. برای این منظور، پست‌های موجود با توجه به تاریخ انتشار هر پست (پیش از دوران همه‌گیری کرونا، دوران تعطیلی کتابخانه‌ها در همه‌گیری کرونا و پس از آن) تفکیک شدند. در بخش تحلیلی، آزمون‌های هم‌بستگی و رگرسیون برای آزمون فرضیه‌های پژوهش به کار گرفته شد. **یافته‌ها:** محتوای تولید شده در چهار گروه اصلی کارگاه‌ها، کلاس‌های آموزشی، برنامه‌های فرهنگی و برنامه‌های مناسبتی دسته‌بندی شد. از نظر محتوای تولید شده، در بخش کارگاه‌های آموزشی، استان تهران با ۸۰۴ پست بیشترین و استان قم با ۹۸ پست کمترین تعداد را داراست. در بخش کلاس‌های آموزشی، استان تهران با ۷۵ پست بیشترین و استان چهارمحال و بختیاری با ۳ پست کمترین تعداد را به خود اختصاص می‌دهد. در بخش اطلاع‌رسانی فراخوان‌های فرهنگی-ادبی، استان تهران با ۱۱۲ پست بیشترین و استان آذربایجان شرقی با کمترین تعداد پست را داراست. در بخش برنامه‌های مناسبتی، استان تهران با ۱۲۱ پست بیشترین و استان کردستان و کهگیلویه و بویراحمد با ۱۱ پست کمترین تعداد پست را به خود اختصاص دادند. آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان داد که بین درجه کتابخانه و میزان محتوای تولید شده، تعداد دنبال کنندگان و میزان تولید محتوا، درجه کتابخانه و فاصله بین انتشار پست‌ها و تعداد دنبال کنندگان و فاصله پست‌ها رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

اصالت ارزش: شرایط کرونا و قرنطینه در دوره همه‌گیری کرونا باعث شد تا کتابخانه‌های عمومی فعالیت‌های خود را در بستر فضای مجازی ادامه دهند و اطلاع‌رسانی برنامه‌های آموزشی، فرهنگی و هنری کتابخانه‌ها از این طریق افزایش یابد. در پژوهش حاضر، مشخص شد که کتابخانه‌های کوچک‌تر، مطالب بیشتر و متنوع‌تری در بستر اینستاگرام عرضه کرده‌اند. به نظر می‌رسد که ارتباط نزدیک‌تری بین جوامع محلی و کتابداران کتابخانه‌های کوچک‌تر وجود دارد و مخاطبان این کتابخانه‌ها علاقه‌ای بیشتر به دنبال کردن صفحات کتابخانه‌های خود دارند، و این امر نیز به نوبه خود می‌تواند زمینه‌ساز تولید بیشتر مطالب و اخبار مرتبط با کتابخانه‌ها شود. تجربه حاصل از تولید محتوای آنلاین در شرایط همه‌گیری کرونا می‌تواند در گسترش دامنه خدمات غیر حضوری کتابخانه‌ها، مدیریت بحران و ایجاد انگیزه در کتابداران برای تولید محتوا به کار گرفته شود.

کلیدواژه‌ها: کرونا، کووید-۱۹، شبکه‌های اجتماعی، کتابخانه عمومی، تولید محتوا

استناد: کورگلی، افسانه؛ اسدی، سعید؛ و صمدی، لاله (۱۴۰۲). تحلیلی بر محتوای ارائه شده توسط کتابخانه‌های عمومی

در شبکه‌های اجتماعی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹. تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۲۹(۳)، ۳۱۵-۲۹۸.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۱۳؛ **تاریخ بازنگری:** ۱۴۰۲/۰۵/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۱۱؛ **تاریخ انتشار:** ۱۴۰۲/۰۷/۱۰

نوع مقاله: علمی پژوهشی

ناشر: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

© نویسنده‌گان

رسانه‌های اجتماعی را می‌توان این‌گونه تعریف کرد: ارتباط انسان‌ها با یکدیگر با استفاده از فناوری‌های رایانه‌ای که اشتراک اطلاعات، ایده‌ها، علائق شغلی و سایر شکل‌های گفتگو را از طریق جوامع و شبکه‌های مجازی در قالب بسترهایی همچون وب و تلفن همراه تسهیل می‌کنند. در میان شبکه‌های اجتماعی، اینستاگرام یکی از فناوری‌های عالی است که در میان فعالیت‌های محتوای تولیدشده کتابخانه‌گنجانده شده است. اینستاگرام به کاربران خود اجازه می‌دهد تصاویر و ویدئوهای خود را برای دنبال‌کنندگان به اشتراک بگذارند. کتابخانه‌ها در چنین محیط‌هایی می‌توانند نیازهای کاربران خود را شناسایی کنند و با استفاده از این فرصت فرهنگ خواندن را نشر و گسترش دهند و به معرفی خدمات خود بپردازند (خرازی آذر و همکاران، ۱۳۹۶). شبکه اجتماعی اینستاگرام یکی از ابزارهای پراستفاده و محبوب کاربران است که کتابخانه‌های عمومی نیز از آن برای ارتباط با کاربران و معرفی خدمات خود استفاده می‌کنند. تحلیل محتوای پست‌ها و ارزیابی مشارکت کاربران، یکی از شاخص‌هایی است که می‌توان از آن برای سنجش میزان محبوبیت محتوای ارائه‌شده در اینستاگرام استفاده کرد.

با شیوع ویروس کرونا و تعطیلی کتابخانه‌های عمومی و شروع فعالیت‌های کتابخانه‌ها در فضای مجازی، چند موضوع مطرح شد که یکی از آن‌ها تولید محتوا است. تولید محتوا در واقع همان اطلاعاتی است که می‌خواهیم به خواننده منتقل کنیم. ما باید این محتوا را به گونه‌ای انتقال دهیم که برای مخاطب جذاب باشد و او را درگیر کند و به سمت دنبال کردن مطلب سوق دهد. تولید محتوا می‌تواند شامل متن، تصویر، اینفوگرافی، پادکست و ویدئو باشد.

دور کاری، نوعی سازمان‌دهی کار با کمک از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات به منظور ایجاد موج فعالیت در مدیران و کارکنان برای دسترسی به کار از مکان‌های دور تعریف شده است (رامین مهر و همکاران، ۱۳۹۲). کتابخانه‌های دانشگاهی، عمومی و ملی نه تنها از نظر فضای فیزیکی بلکه از نظر مجموعه‌ها و خدماتی که به جامعه خود ارائه می‌دهند، مستقیماً از همه‌گیری ویروس کرونا متأثر شدند. کتابداران از فعالیت‌های مشتریان (تحقیقات، رویدادها و نمایشگاه‌ها، استقرار و تأمین منابع دیجیتال) پشتیبانی می‌کنند و در طول دوران همه‌گیری، تأکید بر ارائه پشتیبانی آنلاین همه‌جانبه بوده است. مهم‌ترین مزایای استفاده از رسانه‌های اجتماعی، ارتقای سطح خدمات کتابخانه‌ها و در نتیجه جلب رضایت کاربران با کمترین هزینه است. از اواخر سال ۱۳۹۸ به دلیل شیوع کرونا، بحث دور کاری در ادارات مطرح شده و کتابخانه‌های عمومی هم به تبع آن تعطیل و ارائه خدمات به صورت غیر حضوری شده است. نهاد کتابخانه عمومی در اوایل سال ۱۳۹۹ از کتابخانه‌های عمومی خواست تا صفحات رسمی خود را در بستر اینستاگرام ایجاد کنند با «تحقق شعار کتابداری تعطیل نیست»^۱ و فعالیت کتابداران و کتاب‌خوانان همچنان در فضای مجازی ادامه دارد. در ابتدا، کتابداران از پوسرها و اطلاعیه‌های نهاد و یا از فیلم‌ها و موشن‌گرافی و غیره که در بستر اینترنت بود استفاده می‌کردند. کم‌کم از کتابداران خواسته شد که طبق بخش نامه ارسالی نهاد کتابخانه‌های عمومی به فعالیت در بستر اینستاگرام ادامه دهند. نهاد با برگزاری دوره‌های آموزشی، فیلم‌های آموزشی و آموزش‌های مجازی که در صفحه رسمی شبکه مجازی کتابداران نهاد در پیام‌رسان «بله» به آموزش تولید محتوا به کتابداران پرداخت و در این راستا بیشتر بر آن تأکید داشت که از محتواهای پیش تولیدشده در اینترنت استفاده نکنند و هر کتابخانه ترجیحاً خود منحصراً به تولید محتوا بپردازد. اکنون که چندین ماه از تولید محتوا در محیط اینستاگرام توسط کتابداران کتابخانه‌های عمومی کشور می‌گذرد، این موضوع مطرح می‌شود که کتابداران تا چه اندازه و در چه موضوعاتی در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی به تولید محتوا پرداخته‌اند و چه عواملی در تولید محتوا توسط کتابخانه‌ها نقش داشته‌اند.

تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم کرونا بر فعالیت‌های اطلاع‌رسانی موجب شد که پژوهشگران به بررسی ابعاد مختلف شیوع کووید ۱۹ در کتابخانه‌ها توجه کنند و پژوهش‌های مختلفی در این زمینه صورت گیرد. در ایران، مطالعاتی از جمله طاهری، اشرفی ریزی و سعیدی‌زاده (۱۳۹۹)، زنگنه (۱۴۰۲)، خواجه علی جهانتیغی و امید خدا (۱۴۰۱)، بیرانوند، ساداتی فیروزآبادی، و خودروان (۱۴۰۱)، و پورخلیل و کشوری (۱۴۰۱) به موضوع کرونا در کتابخانه‌ها پرداختند و در

۱. بخش نامه شماره ۵۷۰۲ مورخ ۱۳۹۹/۳/۲۵

۲. بخش نامه شماره ۳۳۰۹ مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۷ ارسالی نهاد

خارج از کشور نیز تحقیقاتی مانند ایفیجه و یوسف (۲۰۲۰)، کانل، والیس و کوماکس (۲۰۲۱)، ما (۲۰۲۱)، عاشیق، جابین و محمود (۲۰۲۱)، کانگ و همکاران (۲۰۲۲)، و آدناپو (۲۰۲۳) بر همین حوزه موضوعی استوار هستند. تعداد تحقیقات مبتنی بر تحلیل محتوا در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی در قیاس با سایر رشته‌ها چندان چشمگیر نیست (محمدی و صفری، ۱۳۹۹)، اما پژوهش‌هایی مبتنی بر تحلیل محتوای شبکه‌های اجتماعی در این حوزه مشاهده می‌شود.

مولر-جنسن^۱ و همکاران (۲۰۰۸) پژوهشی در زمینه تمایل به دور کاری در کشور دانمارک انجام دادند که ۲۶۸۰ پاسخ‌دهنده در این پژوهش شرکت داشتند. در این مطالعه، عوامل مرتبط با مکان و سازمان به‌عنوان مهم‌ترین عوامل تمایل و علاقه به دور کاری شناسایی شد. از تأثیرهای دور کاری، کاهش استفاده از اتومبیل شخصی بود که خود در کاهش ترافیک مؤثر است.

مورگانسن^۲ و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان «مقایسه محیط‌های دور کاری و محیط‌های کاری سنتی» به مطالعه تفاوت‌های بین تعادل کار-زندگی، رضایت کاری و فضای کاری در خصوص ۵۷۸ کارمند که در ۴ محیط به کار مشغول بودند پرداختند. نتایج نشان داد که کارکنان محیط اصلی سازمان و خانه، سطوح مناسبی از تعادل کار-زندگی و رضایت کاری دارند. کارکنان سازمان اصلی سطوح بالاتری از تعادل کار-زندگی نسبت به کارکنان محیط مشتری و اداره اقماری داشتند.

مطالعه تأثیرات همه‌گیری کرونا بر خدمات و برنامه‌های کتابخانه‌ها موضوع تحقیق رایج در بسیاری از کشورها بوده است. شی، لی و لو^۳ (۲۰۲۱) با مطالعه درباره دانشجویان چینی دریافتند که بسیاری از آنان از خدماتی که کتابخانه‌های دانشگاهی به‌صورت آنلاین و به‌ویژه با توجه به شرایط کرونا ارائه داده‌اند بی‌اطلاع بوده‌اند. رفیق^۴ و همکاران (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان «پاسخ کتابخانه‌های دانشگاهی به همه‌گیری کووید-۱۹: چشم‌انداز کشور در حال توسعه» از طریق مصاحبه‌های عمیق با رؤسای هفت کتابخانه دانشگاهی انجام دادند و دریافتند که کتابخانه‌ها در حالی که از نظر فیزیکی برای کاربران قابل دسترس نبودند اما با تمهیدات گوناگون (از جمله اصلاح صفحات وب و دریافت درخواست‌های آنلاین) با کاربران در ارتباط بوده‌اند. استین^۵ و همکاران (۲۰۲۰) نیز پاندمی کرونا را چالشی برای همه کتابخانه‌ها برشمردند و به این نتیجه رسیدند که کارکنان کتابخانه‌ها پس از مدتی توانستند با شرایط جدید سازگار شوند و خدمات خود را ادامه دهند.

ایفیجه و یوسف^۶ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «بیماری همه‌گیر کووید ۱۹ و آینده سیستم دانشگاهی نیجریه: تلاش برای ارتباط کتابخانه‌ها» با استفاده از روش پیمایشی، روش‌های تدریس در دانشگاه‌های نیجریه در نتیجه شیوع کووید ۱۹ را بررسی کردند. یافته‌های به‌دست آمده از این پژوهش نشان می‌دهد روش‌های آموزشی سنتی تقریباً بی‌فایده بودند؛ زیرا مؤسسات آموزشی باید تعطیل می‌شدند تا از دانش‌آموزان در برابر خطر ابتلا به ویروس محافظت شود. بیشتر کتابخانه‌های دانشگاهی در نیجریه نیز به همین ترتیب دچار اختلال در برنامه‌های خود شدند. تحقیق نشان داد که کارکنان کتابخانه‌ها باید مجموعه مهارت‌های جدیدی را برای ارائه و هدایت خدمات کتابخانه‌ای در حمایت از یادگیری در یک محیط مجازی فراگیرند.

کانل، والیس و کوماکس^۷ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان «تأثیر کرونا بر استفاده از منابع کتابخانه دانشگاهی» به مقایسه استفاده از منابع کتابخانه‌ای (شامل امانت بین کتابخانه‌ای، بازدید از صفحه وب‌سایت و ابزار کشف، استفاده از پایگاه داده، تعاملات مشتریان و غیره) در سه کتابخانه دانشگاهی در دوران قبل و بعد از همه‌گیری پرداختند. چهارچوب‌های زمانی مورد مطالعه در این پژوهش، بخش آخر ترم‌های بهار ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ تمرکز بود، گرچه از دو بازه زمانی کنترلی در آن ترم‌ها برای تعیین تفاوت ترم‌ها در زمانی که ویروس کرونا عاملی نبود استفاده شد. آن‌ها دریافتند که مؤسسات الگوهای استفاده مشابهی را در بسیاری از معیارها تجربه کردند.

1. Moller-Jensen

2. Moorgansen

3. Shi, Li & Lu

4. Rafiq

5. Stein

6. Ifijeh & Yusuf

7. Connell, Wallis & Comeaux

ما^۱ (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان «خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی در طول کرونا: تجربه کتابخانه» انجام دادند. نویسنده خلاصه‌ای از وضعیت کرونا در هنگ کنگ و اقدامات بهداشتی پیشگیرانه که توسط دولت منطقه اداری ویژه هنگ کنگ و دانشگاه چینی هنگ کنگ تا پایان ژوئن ۲۰۲۰ اجرا شده بود ارائه می‌کند. نویسنده برخی از موارد را نیز برجسته می‌کند و در پایان نتیجه می‌گیرد که ارائه خدمات عمده توسط کتابخانه در دوره کرونا بی سابقه و چالش برانگیز است.

کووس، شینفلد و لارسون^۲ (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان «کتابخانه شما در برابر بیماری همه‌گیر: واکنش به بلا یا و درس‌های آموخته شده از کووید-۱۹» با هدف بررسی چالش‌ها و راه‌حل‌ها با استفاده از روش پیمایشی به انجام رساندند. یافته‌ها و نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که همه‌گیری کووید-۱۹ کتابخانه‌های سراسر جهان از جمله کتابخانه‌های علوم بهداشتی دانشگاهی را به طرق مختلف تحت تأثیر قرار داده است. این دست‌نوشته چالش‌ها، راه‌حل‌ها و شیوه‌های به کار گرفته شده توسط کتابخانه علوم بهداشتی دانشگاه استونی بروک را به منظور حفظ تداوم خدمات به مراجعان از جمله اساتید، کارکنان بیمارستان، دانشجویان و پزشکان در حین کار در یکی از اولین کانون‌های همه‌گیری توصیف می‌کند. برخی از تغییرات عمده‌ای که کتابخانه در پاسخ به همه‌گیری متحمل شد شامل اجرای منابع جدید آناتومی آنلاین، گردش بدون تماس، خدمات امانت بین کتابخانه‌ای از راه دور و شیوه‌های عملیاتی اصلاح شده بود.

عاشیق، جابین و محمود^۳ (۲۰۲۲) پژوهشی با عنوان «تحول کتابخانه‌ها در طول همه‌گیری کووید-۱۹: یک بررسی سیستماتیک» انجام دادند. آن‌ها با استفاده از روش ارزیابی کیفی سعی کردند با مطالعه خدمات کتابخانه دانشگاهی در طول همه‌گیری کووید-۱۹ (۲۰۲۰ و ۲۰۲۱) و همچنین چالش‌های پیش روی آن‌ها، نقش‌های نوظهور کتابخانه و مؤثرترین ابزارهای ارتباطی را تحلیل کنند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که همه‌گیری کووید-۱۹ مطمئناً کتابخانه‌ها، خدمات و مدیریت آن‌ها را تحت تأثیر قرار داده و متحول می‌کند. خدمات کتابخانه در طول همه‌گیری کووید-۱۹، چالش‌های اساسی، نقش‌های نوظهور و ابزارهای ارتباطی از جرح موجود، مقوله‌هایی هستند که در این پژوهش برای درک بهتر تحول ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹ ارائه شدند. همچنین، نتایج حاکی از آن بود که کتابخانه‌ها باید زیرساخت ایجاد کنند و دسترسی را بهبود بخشند تا بهترین پشتیبانی ممکن را از کاربران کتابخانه مدرن که در این محیط دیجیتال به سرعت در حال تحول به منابع دسترسی دارند ارائه دهند.

در پژوهش گرین^۴ (۲۰۲۲)، شرکت کنندگان انتظارات خود را برای گزینه‌ها و اولویت‌های دور کاری، تغییرات مجموعه، و جذب و استخدام در فهرست نویسی، منابع الکترونیکی و فراداده‌ها در طی چند سال آینده «پس از همه‌گیری»، تقریباً از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۶، به اشتراک گذاشتند. به طور کلی، نتایج این مطالعه به انتظارات مربوط به منابع و مواد کتابخانه‌ای دانشگاهی اشاره دارد که ممکن است مورد علاقه استراتژیست‌های مجموعه کتابخانه و متخصصان مجموعه‌سازی، و نیز ناشران و فروشندگان متخصص در منابع فیزیکی، مجموعه‌های ویژه، و الکترونیکی باشد. محتوای منابع دیجیتال این پژوهش ممکن است به رؤسا و مدیران کتابخانه‌ها نیز اجازه دهد تا نگاهی اجمالی به انتظارات کتابخانه‌های دانشگاهی داشته باشند.

کانگ^۵ و همکاران (۲۰۲۲) پژوهشی با عنوان «تأثیر کووید-۱۹ بر کتابخانه‌های دانشگاهی برتر چین: پاسخ کتابخانه‌ها به فضا، مجموعه و خدمات» انجام داده‌اند. هدف از انجام این مطالعه، بررسی عملکرد ۴۲ کتابخانه دانشگاهی در مواجهه با کووید-۱۹ در مراحل مختلف بود. یافته‌های این پژوهش به سه دسته تقسیم می‌شوند: فضای فیزیکی و اقدامات پیشگیرانه، توسعه مجموعه، و خدماتی مانند گردش مواد چاپی، دسترسی به منابع الکترونیکی، مراجع، آموزش و جلسات آموزشی و همچنین تحویل اسناد و امانت بین کتابخانه‌ای. یافته‌ها نشان داد که همه‌گیری کووید-۱۹ بر کتابخانه‌های دانشگاهی در فضای فیزیکی، توسعه مجموعه و خدمات تأثیر گذاشته و چالش‌های زیادی برای عملکرد کتابخانه‌های دانشگاهی به همراه داشته، و به منظور پیشگیری و کنترل اپیدمی کووید-۱۹، بسیاری از امکانات و تجهیزات برای اقدامات و رویه‌های ایمنی تدارک دیده شده است.

1. Ma
2. Koos, Scheinfeld & Larson
3. Ashiq, Jabeen & Mahmood
4. Green
5. Kang

آد تایو^۱ (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان «پس از بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ و آموزش کاربران کتابخانه: تأثیر بر معاینه و نظرسنجی» انجام دادند. در این پژوهش، نظرسنجی‌ای از ۳۸۴ دانشجوی دانشگاه آدلکه صورت گرفت. این مطالعه نشان داد که آموزش کاربران کتابخانه از نظر امتحانات، مدیریت پرسش‌نامه، سخنرانی‌ها و تمرین‌های جهت‌یابی به‌نحوی قابل توجه تحت تأثیر همه‌گیری قرار گرفت. یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که همه‌گیری کووید-۱۹ تأثیری گسترده بر آموزش کاربران کتابخانه‌ها داشته است.

تأثیر کرونا بر خدمات اطلاعاتی و برنامه‌های کتابخانه‌ها در ایران نیز مورد مطالعه قرار گرفته است. پژوهش‌هایی مانند دستاران و میرحسینی (۱۴۰۰)، محمداسماعیل و دروگر کلخوران (۱۴۰۱) و بیرانوند، ساداتی فیروزآبادی و خودروان (۱۴۰۱) به مسائل بهداشتی و روانی مرتبط با شیوع کرونا در کتابخانه‌های عمومی و راهکارهای کنترل آن به‌ویژه با تأکید بر کاربران و کارکنان کتابخانه‌ها پرداخته‌اند. خواجه علی جهانتیغی و امیدخدا (۱۴۰۱) در پژوهشی در زمینه شناسایی خدمات مبتنی بر سلامت کتابخانه‌های عمومی ایران در بحران کرونا، خدمات کتابخانه‌ای مبتنی بر سلامت را احصا کردند و پیشنهاد دادند که ارائه این خدمات در دوران پساکرونا می‌تواند راهگشای متولیان و مسئولان حوزه سلامت کشور و نظام اطلاع‌رسانی پزشکی کشور در راستای ارتقای سواد بهداشتی باشد.

زنگنه (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «کتابخانه‌های عمومی و مدیریت بحران: ارائه یک الگو جهت مدیریت بحران کووید ۱۹ (کرونا ویروس)» با رصد فعالیت‌های کتابخانه‌های مختلف دنیا و مرور پژوهش‌های مرتبط در حوزه مدیریت بحران، الگویی پیشنهادی برای مدیریت بحران در سه فاز پیش از بحران، حین بحران و پس از بحران ارائه داد. نتایج او نشان داد که در مدیریت بحران ایجاد شده، اطلاعات نقش اساسی دارد.

میرحسینی، خودکار و فاتحی‌زاده (۱۴۰۰) پژوهشی در زمینه بررسی وضعیت دور کاری در کتابخانه‌های عمومی در ایام پاندمی کووید-۱۹ به انجام رساندند. این پژوهش با رویکرد کیفی و به صورت تحلیل محتوا صورت گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه نیمه‌ساختار یافته بود که از طریق تماس صوتی انجام شد. جامعه این پژوهش شامل ۱۵ نفر از رؤسا و کارشناسان توسعه کتابخانه‌های ستاد و ادارات کل کتابخانه‌های عمومی بود و از نمونه‌گیری هدفمند و گلوله‌برفی در گردآوری داده‌ها، ضبط تماس‌ها و جمع‌آوری داده‌ها تا دستیابی به مرحله اشباع استفاده شد. این پژوهش نشان داد که کتابخانه‌های عمومی در ابتدا نقشی پررنگ در ارائه خدمات قابل قبول به اعضا نداشتند، اما به مرور با آموزش مجازی کتابداران و همچنین ایجاد صفحه شبکه مجازی کتابداران، خدمات فرهنگی تحت‌توب و انجام خدمات مجازی به رفع نیاز اطلاعاتی جامعه مخاطب اقدام کردند. در میان خدمات ایام دور کاری، بیشترین انتخاب مربوط به خدمات فرهنگی با ۳۲/۸ درصد بود. در میان نقاط قوت دور کاری، ایجاد شبکه مجازی با ۳۹/۱ درصد، بیشترین انتخاب را داشت، و در میان نقاط ضعف عدم آشنایی با دور کاری، با ۲۴/۵ درصد بیشترین انتخاب را به دست آورد. در میان راهکارها نیز بیشترین انتخاب مربوط به برنامه‌ریزی برای بهره‌برداری از ظرفیت و توانمندی کارکنان در ایام دور کاری (۳ درصد) بود. آن‌ها نتیجه گرفتند که کتابخانه‌های عمومی با سازمان‌دهی مجدد نیروهای انسانی و همچنین آموزش کتابداران و ابلاغ برخی بخش‌نامه‌ها، با تأخیری چندماهه، زمینه اقدامات قابل قبول برای اعضا را فراهم کردند.

پورخلیل و کشوری (۱۴۰۱) در پژوهش خود در خصوص شناسایی موقعیت راهبردی کتابخانه‌های عمومی کشور در شرایط تعطیلی خدمات حضوری ناشی از شیوع ویروس کووید-۱۹ با مطالعه‌ای که درباره کتابداران کتابخانه‌های عمومی ایران انجام دادند با تحلیل سؤالات به این نتیجه رسیدند که کتابخانه‌های عمومی کشور در منطقه راهبردی «استراتژی تدافعی» قرار دارند و لازم است با حذف امور غیرمرتبط، ادغام برخی فعالیت‌ها و تمرکز بر هدف اصلی کتابخانه‌ها، به بهبود وضعیت بپردازند. آن‌ها نتیجه گرفتند که امکان جستجوی کتاب از طریق سامانه اینترنتی مدیریت یکپارچه کتابخانه‌های عمومی کشور، عدم ارائه اینترنت رایگان به کاربران در زمان تعطیلی، فرصت بیشتر برای مطالعه با توجه به قرنطینه خانگی افراد، و در نظر گرفتن کتاب به عنوان حامل ویروس، به ترتیب مهم‌ترین نقاط قوت، ضعف، فرصت، و تهدید در تعطیلی خدمات حضوری کتابخانه‌هاست.

در زمینه تولید محتوای آنلاین توسط کتابداران و کتابخانه‌ها، پژوهش‌های محدودی صورت گرفته است. نریمانی،

زره‌ساز و صراف‌زاده (۱۴۰۰) به بررسی دیدگاه‌های دنبال‌کنندگان صفحه‌های اینستاگرام کتابخانه‌های عمومی ایران در خصوص نحوه مشارکت و ویژگی‌های محتواهای ارائه‌شده پرداختند. جامعه این پژوهش شامل دنبال‌کنندگان صفحات اینستاگرام کتابخانه‌های عمومی ایران بود. نتایج نشان داد که دریافت اطلاعات مربوط به رویدادهای کتابخانه، اطلاع از اخبار کتابخانه و آشنایی با منابع کتابخانه، مهم‌ترین انگیزه‌های کاربران برای دنبال کردن صفحات اینستاگرام کتابخانه‌های عمومی در ایران است.

با وجود پژوهش‌های صورت‌گرفته، مطالعه رفتار و تولیدات محتوای کتابداران و کتابخانه‌ها در فضای مجازی به‌عنوان شیوه‌ای از دور کاری موضوعی است که به‌طور خاص مورد مطالعه قرار نگرفته است و به همین دلیل، پژوهش حاضر بر این حوزه تمرکز دارد. پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به پرسش‌های زیر است.

پرسش ۱) پراکندگی موضوعات مطرح‌شده در پست‌های مورد مطالعه چگونه است؟

پرسش ۲) تعداد و فاصله زمانی پست‌های تولیدشده توسط کتابخانه‌های عمومی کشور و کتابداران آن‌ها در اینستاگرام در زمان شیوع کرونا چگونه بوده است؟ همچنین این پژوهش دارای چهار فرضیه است.

۱) بین درجه استاندارد کتابخانه و میزان محتوای تولیدشده در اینستاگرام، رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

۲) بین تعداد دنبال‌کنندگان و میزان محتوای تولیدشده در اینستاگرام، رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

۳) بین درجه کتابخانه و فاصله زمانی بین پست‌های منتشرشده در اینستاگرام، رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

۴) بین تعداد دنبال‌کنندگان و فاصله زمانی بین پست‌های منتشرشده در اینستاگرام، رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر مطالعه‌ای کاربردی، کمی و توصیفی است که به شمارش موضوعات، کلیدواژه‌ها و پست‌ها پرداخته است. از آنجاکه این پژوهش به دنبال دست‌یافتن به موضوعات و ویژگی‌های محتوای تولیدشده در محیط اینستاگرام است، پژوهشی توصیفی به شمار می‌رود. جامعه آماری این پژوهش، پست‌های تولیدشده توسط کتابداران کتابخانه‌های عمومی در محیط اینستاگرام است. از میان ۲۷۰۰ کتابخانه عمومی کشور، ۳۴۰ کتابخانه به‌عنوان نمونه پژوهش با استفاده از جدول مورگان به‌صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شد؛ دلیل استفاده از این روش نمونه‌گیری آن بود که از همه استان‌ها کتابخانه‌هایی در نمونه پژوهش قرار گیرد.

برای جمع‌آوری داده‌ها، فعالیت‌های صفحات کتابخانه در بستر اینستاگرام که شامل شمارش موضوعات، کلیدواژه‌ها و پست‌ها، تعداد نظرات، بازدید و غیره بود مورد بررسی قرار گرفت. داده‌ها از طریق مشاهده و گردآوری اطلاعات موجود در پست‌های کتابخانه‌های عمومی کشور در اینستاگرام به دست آمد و در جدول‌هایی در نرم‌افزار اکسل وارد و کدگذاری شدند.

برای تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از سرشماری و بررسی پست‌ها، از روش آمار توصیفی و برای تحلیل فرضیه‌ها از آزمون‌های آماری هم‌بستگی و رگرسیون استفاده شد.

برای محاسبه فاصله زمانی پست‌های تولیدشده توسط کتابداران، ابتدا فاصله زمانی هر پست با پست قبلی برای ده پست آخر محاسبه شد. سپس اعداد به دست آمده با هم جمع و تقسیم بر تعداد پست‌های نمونه شد. عدد به دست آمده، میانگین فاصله زمانی پست‌های تولیدشده توسط کتابداران را نشان می‌دهد.

فاصله زمانی پست‌ها = جمع فاصله زمانی پست‌های نمونه / تعداد پست‌ها

برای پاسخ به فرضیه معناداری رابطه درجه کتابخانه با میزان محتوای تولیدشده در اینستاگرام، فقط کتابخانه‌هایی که دارای درجه‌بندی بودند مورد بررسی قرار گرفت و درجه کتابخانه‌ها به‌صورت رتبه‌بندی در نظر گرفته شده است. ۶۱ کتابخانه که درجه آن‌ها روستایی و مرکزی شهرستان و مرکزی استان بوده است از آمار حذف شد. بازه زمانی پژوهش برای دوران کرونا، ۱۴۰۰/۱/۱ تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ و برای دوران پس از کرونا ۱۴۰۱/۱/۱ تا ۱۴۰۱/۳/۳۰ در نظر گرفته شده است.

یافته‌های پژوهش

پرسش اول) پراکندگی موضوعات مطرح شده در پست‌های مورد مطالعه چگونه است؟

در پاسخ به پرسش اول پژوهش، موضوعات منتشر شده در پست‌های صفحات رسمی کتابخانه‌های عمومی کشور در چهار دسته تقسیم شدند که شامل اطلاع‌رسانی فراخوان‌های فرهنگی-ادبی، برگزاری کلاس‌های آموزشی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی و مناسبتی است. جدول ۱ یافته‌های مربوطه را به تفکیک در استان‌های مختلف نشان می‌دهد.

جدول ۱. موضوعات منتشر شده در پست‌های صفحات رسمی کتابداران کتابخانه‌های عمومی

ردیف	استان	برگزاری کارگاه‌های آموزشی	برگزاری کلاس‌های آموزشی	اطلاع‌رسانی فراخوان‌های فرهنگی-ادبی	مناسبتی
۱	آذربایجان شرقی	۱۲۸	۲۲	۱	۲۲
۲	آذربایجان غربی	۲۰۶	۲۲	۳۹	۲۸
۳	اردبیل	۱۶۹	۲۱	۲۰	۴۸
۴	اصفهان	۴۹۷	۵۰	۵۷	۸۰
۵	البرز	۱۵۹	۱۶	۲۵	۲۶
۶	ایلام	۲۱۰	۵۴	۵۳	۱۶
۷	بوشهر	۲۱۴	۲۱	۶۶	۲۳
۸	تهران	۸۰۴	۷۵	۱۱۲	۱۲۱
۹	چهارمحال و بختیاری	۲۸۵	۳	۳۲	۵۰
۱۰	خراسان جنوبی	۱۷۰	۱۷	۲۱	۳۶
۱۱	خراسان رضوی	۴۷۴	۴۵	۶۵	۵۸
۱۲	خراسان شمالی	۱۸۸	۱۹	۲۰	۴۴
۱۳	خوزستان	۲۶۶	۱۴	۱۰۷	۵۷
۱۴	زنجان	۳۲۷	۱۴	۸۶	۲۵
۱۵	سمنان	۱۹۱	۱۴	۳۷	۲۱
۱۶	سیستان و بلوچستان	۲۴۵	۲۲	۳۷	۴۲
۱۷	فارس	۵۶۳	۵۵	۷۷	۱۱۸
۱۸	قزوین	۱۶۰	۱۱	۳۱	۱۹
۱۹	قم	۹۸	۱۰	۱۷	۱۳
۲۰	کردستان	۱۲۴	۴	۳۲	۱۱
۲۱	کرمان	۴۳۶	۴۰	۷۸	۳۷
۲۲	کرمانشاه	۲۳۱	۲۲	۲۴	۳۰
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۱۴۵	۱۳	۲۹	۱۱
۲۴	گلستان	۱۱۰	۹	۱۶	۲۰
۲۵	گیلان	۲۸۹	۳۳	۴۱	۶۵
۲۶	لرستان	۱۲۷	۱۰	۲۵	۱۸
۲۷	مازندران	۳۳۸	۳۲	۴۵	۶۸
۲۸	مرکزی	۱۱۴	۱۱	۱۱	۲۶
۲۹	هرمزگان	۲۶۲	۲۵	۴۸	۴۴
۳۰	همدان	۲۲۰	۲۰	۱۷	۵۰
۳۱	یزد	۳۲۰	۳۳	۵۶	۶۰
مجموع		۸۰۷۰	۷۵۷	۱۳۲۵	۱۲۸۷

نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که در بخش کارگاه‌های آموزشی، استان تهران با ۸۰۴ پست بیشترین و استان قم با ۹۸ پست کمترین تعداد را داراست. در بخش کلاس‌های آموزشی، استان تهران با ۷۵ پست بیشترین و استان چهارمحال و بختیاری با ۳ پست کمترین تعداد را به خود اختصاص می‌دهد. در بخش اطلاع‌رسانی فراخوان‌های فرهنگی-ادبی، استان تهران ۱۱۲ پست بیشترین پست را دارد و کمترین تعداد پست به استان آذربایجان شرقی تعلق می‌گیرد. در بخش پست‌های مناسبی، استان تهران با ۱۲۱ پست بیشترین و استان‌های کردستان کهگیلویه و بویراحمد با ۱۱ پست کمترین تعداد را به خود اختصاص می‌دهد.

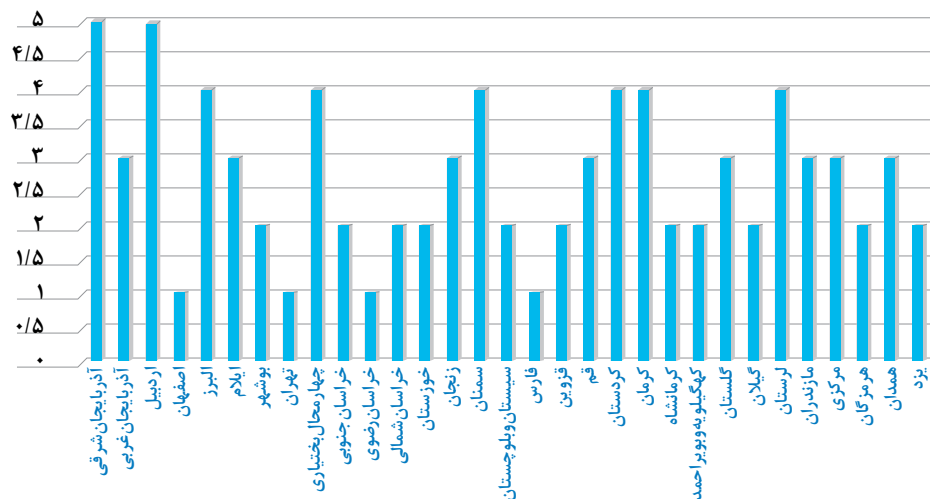
پرسش دوم) تعداد و فاصله زمانی پست‌های تولید شده توسط کتابخانه‌های عمومی کشور و کتابداران آن‌ها در اینستاگرام در زمان شیوع کرونا چگونه بوده است؟

نتایج ارائه شده در جدول ۲ نشان می‌دهد که تعداد پست‌های قبل از کرونا بسیار کم بوده اما بعد از کرونا تعداد این پست‌ها بسیار زیاد شده است. نتایج حاکی از آن است که شرایط کرونا و قرنطینه در طول همه‌گیری باعث شده است که مردم به سمت فضای مجازی تمایل بیشتری پیدا کنند و کتابخانه‌های عمومی هم با آگاهی از این موضوع اقدام به برقراری ارتباط با مردم از طریق صفحات رسمی خود کرده‌اند.

جدول ۲. تعداد پست‌های تولید شده و صفحات کتابخانه‌های عمومی کشور

ردیف	درجه کتابخانه‌ها	فراوانی کل پست‌ها	فراوانی پست‌ها در دوره قبل از کرونا	فراوانی پست‌ها در دوره کرونا	فراوانی پست‌ها در دوره بعد از کرونا	فراوانی صفحات
۱	درجه ۱	۰	۰	۰	۰	۰
۲	درجه ۲	۵۱۵۸	۰	۴۴۸۸	۶۷۰	۳
۳	درجه ۳	۴۲۲۴	۰	۳۸۹۷	۳۲۷	۷
۴	درجه ۴	۳۲۸۲۶	۹۶	۲۹۴۰۲	۳۳۲۴	۴۴
۵	درجه ۵	۴۸۴۸۸	۰	۴۳۸۸۸	۴۵۷۳	۶۶
۶	درجه ۶	۳۴۰۸۶	۱۵	۳۰۶۶۶	۳۳۴۲	۶۸
۷	درجه ۷	۲۸۹۹۲	۰	۲۶۵۸۶	۲۴۰۶	۵۹
۸	درجه ۸	۵۰۰۷	۰	۴۵۳۱	۴۷۶	۱۹
۹	درجه ۹	۴۶۱۳	۰	۴۲۴۳	۴۷۰	۱۳
۱۰	روستایی	۲۵۲۱۴	۲۳	۲۲۲۱۲	۲۵۷۵	۵۸
۱۱	مرکزی شهرستان	۴۲۲۶	۰	۳۸۸۱	۳۳۹	۲
۱۲	مرکزی استان	۱۳۸	۰	۶۰	۷۸	۱

نمودار ۱ نشان می‌دهد که فاصله زمانی انتشار پست‌ها در استان‌های تهران، فارس، خراسان رضوی و اصفهان کمتر از سایر استان‌ها است. در این استان‌ها پست‌های مختلف هر روز ارسال می‌شود، اما در سایر استان‌ها فاصله زمانی انتشار پست‌ها بیشتر از ۲ روز است.

نمودار ۱. فراوانی و پراکنندگی فاصله زمانی پست‌های صفحات رسمی کتابخانه‌های عمومی

فرضیه اول) بین درجه کتابخانه و میزان محتوای تولیدشده در اینستاگرام، رابطه‌ای معنادار وجود دارد. در پاسخ به فرضیه اول پژوهش مبنی بر رابطه بین درجه کتابخانه و میزان محتوای تولیدشده، اطلاعات مورد نظر با آزمون ضریب هم‌بستگی بررسی شد و نتایج در جدول‌های ۳ تا ۵ ارائه شده است.

جدول ۳. آزمون هم‌بستگی پیرسون رابطه درجه کتابخانه و میزان محتوای تولیدشده در اینستاگرام

ضریب هم‌بستگی	۰/۳۰۴**
سطح معناداری	۰/۰۰۰
تعداد پاسخ‌گویان	۳۴۰

نتایج به دست آمده از آزمون ضریب هم‌بستگی بین این دو متغیر حاکی از آن است که در میان ۳۴۰ پاسخ‌گوی مورد مطالعه، ضریب هم‌بستگی با سطح معناداری $\alpha = 0/000$ برابر با $0/304$ محاسبه شده است. از آنجا که این سطح معناداری از سطح معناداری مورد نظر ما ($\alpha = 0/05$) کوچک‌تر است، مدرک کافی برای رد فرض صفر پژوهش وجود دارد؛ در نتیجه، فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه اصلی تأیید می‌شود. بنابراین، نتیجه می‌گیریم که رابطه‌ای مثبت و معنادار بین درجه کتابخانه و میزان محتوای تولیدشده در اینستاگرام وجود دارد، به این معنا که با افزایش درجه کتابخانه، میزان محتوای تولیدشده در اینستاگرام افزایش پیدا می‌کند.

جدول ۴. نتایج آزمون رگرسیون درباره تأثیر درجه کتابخانه بر میزان محتوای تولیدشده در اینستاگرام

اطلاعات مدل رگرسیون	Method=inter
ضریب هم‌بستگی چندگانه	۰,۳۰۴
ضریب تعیین	۰,۰۹۲
ضریب تعیین تعدیل‌یافته	۰,۰۸۹
خطای معیار	۵۰,۲۵
تحلیل واریانس	۲۸,۱۰
سطح معنادار	۰/۰۰۰

جدول ۵. ضریب آزمون رگرسیون تأثیر درجه کتابخانه بر میزان محتوای تولید شده در اینستاگرام

Sig	T	Beta	SE	B	
۰/۱۵۰	۱,۴۴۴	۳۰۴.	۹۰,۸۱۴	۱۳۱,۱۰۴	مقدار ثابت
۰/۰۰۰	۵,۳۰۲		۲۰,۴۹۷	۱۰۸,۶۶۸	درجه کتابخانه

نتایج به دست آمده از آزمون رگرسیون حاکی از آن است که ضریب رگرسیون با سطح معناداری $\alpha = 0/000$ برابر با $0/304$ شده است. از آنجا که این سطح معناداری از سطح معناداری مورد نظر ما ($\alpha = 0/05$) کوچک تر است، مدرک کافی برای رد فرض صفر پژوهش وجود دارد؛ در نتیجه، فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه اصلی تأیید می شود. بنابراین، نتیجه می گیریم که به ازای تغییر در یک انحراف معیار درجه کتابخانه، میزان محتوای تولید شده در اینستاگرام به اندازه $0/304$ افزایش پیدا می کند.

فرضیه دوم) بین تعداد دنبال کنندگان و میزان محتوای تولید شده در اینستاگرام، رابطه ای معنادار وجود دارد. برای پاسخ به فرضیه دوم پژوهش مبنی بر رابطه بین دنبال کنندگان و میزان محتوای تولید شده در اینستاگرام و میزان محتوای تولید شده، اطلاعات مورد نظر با آزمون ضریب هم بستگی بررسی شد که نتایج آن در جدول های ۶ تا ۸ ارائه می شود.

جدول ۶. آزمون ضریب هم بستگی پیرسون رابطه تعداد دنبال کنندگان و میزان محتوای تولید شده در اینستاگرام

ضریب هم بستگی	**۰/۴۴۸
سطح معناداری	۰/۰۰۰
تعداد پاسخ گویان	۳۴۰

نتایج به دست آمده از آزمون ضریب هم بستگی بین این دو متغیر حاکی از آن است که در میان ۳۴۰ پاسخ گوی مورد مطالعه، ضریب هم بستگی با سطح معناداری $\alpha = 0/000$ برابر با $0/448$ محاسبه شده است. از آنجا که این سطح معناداری از سطح معناداری مورد نظر ما ($\alpha = 0/05$) کوچک تر است، مدرک کافی برای رد فرض صفر پژوهش وجود دارد؛ در نتیجه، فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه اصلی تأیید می شود. بنابراین، نتیجه می گیریم که رابطه ای مثبت و معنادار بین تعداد دنبال کنندگان و میزان محتوای تولید شده در اینستاگرام وجود دارد، به این معنا که با افزایش تعداد دنبال کنندگان، میزان محتوای تولید شده در اینستاگرام افزایش پیدا می کند.

جدول ۷. نتایج آزمون رگرسیون درباره تأثیر تعداد دنبال کنندگان بر میزان محتوای تولید شده در اینستاگرام

اطلاعات مدل رگرسیون	Method=inter
ضریب هم بستگی چند گانه	۰/۴۴۸
ضریب تعیین	۰/۲۰۱
ضریب تعیین تعدیل یافته	۰/۱۹۸
خطای معیار	۴۶۲/۷۷
تحلیل واریانس	۸۴/۸۴
سطح معناداری	۰/۰۰۰

جدول ۸. ضریب آزمون رگرسیون تأثیر تعداد دنبال کنندگان بر میزان محتوای تولید شده در اینستاگرام

Sig	T	Beta	SE	B	
۰/۰۰۰	۵/۰۱۲	۰/۴۴۸	۴۴,۸۷۵	۲۲۴,۹۱۰	مقدار ثابت
۰/۰۰۰	۹/۲۱۱		۰۴۷.	۴۳۳.	تعداد دنبال کنندگان

نتایج به دست آمده از آزمون رگرسیون حاکی از آن است که ضریب رگرسیون با سطح معناداری $\alpha = 0/000$ برابر با $0/448$ شده است. از آنجاکه این سطح معناداری از سطح معناداری مورد نظر ما ($\alpha = 0/05$) کوچک تر است، مدرک کافی برای رد فرض صفر پژوهش وجود دارد؛ در نتیجه، فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه اصلی تأیید می شود. بنابراین، نتیجه می گیریم که به ازای تغییر در یک انحراف معیار تعداد دنبال کنندگان، میزان محتوای تولید شده در اینستاگرام به اندازه $0/448$ افزایش پیدا می کند.

فرضیه سوم) بین درجه کتابخانه و فاصله زمانی بین پست های منتشر شده در اینستاگرام، رابطه ای معنادار وجود دارد.

در پاسخ به فرضیه سوم پژوهش مبنی بر رابطه بین فاصله زمانی و پست های منتشر شده، اطلاعات مورد نظر با آزمون ضریب هم بستگی بررسی شد که نتایج آن در جدول های ۹ تا ۱۱ ارائه می شود.

جدول ۹. آزمون ضریب هم بستگی پیرسون رابطه درجه کتابخانه و فاصله زمانی بین پست های منتشر شده در اینستاگرام

ضریب هم بستگی	۰/۱۸۴-***
سطح معناداری	۰/۰۰۲
تعداد پاسخ گویان	۳۴۰

نتایج به دست آمده از آزمون ضریب هم بستگی بین این دو متغیر حاکی از آن است که در میان ۳۴۰ پاسخ گوی مورد مطالعه، ضریب هم بستگی با سطح معناداری $\alpha = 0/002$ برابر با $0/184$ - محاسبه شده است. از آنجاکه این سطح معناداری از سطح معناداری مورد نظر ما ($\alpha = 0/05$) کوچک تر است، مدرک کافی برای رد فرض صفر پژوهش وجود دارد؛ در نتیجه، فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه اصلی تأیید می شود. بنابراین، نتیجه می گیریم که رابطه ای منفی و معنادار بین درجه کتابخانه و میزان فاصله زمانی بین پست های منتشر شده در اینستاگرام وجود دارد، به این معنا که با افزایش درجه کتابخانه، میزان فاصله زمانی بین پست های منتشر شده در اینستاگرام کاهش پیدا می کند.

جدول ۱۰. نتایج آزمون رگرسیون درباره تأثیر درجه کتابخانه بر فاصله زمانی بین پست های منتشر شده در اینستاگرام

اطلاعات مدل رگرسیون	Method=inter
ضریب هم بستگی چند گانه	۰/۱۸۴
ضریب تعیین	۰/۰۳۴
ضریب تعیین تعدیل یافته	۰/۰۳۱
خطای معیار	۱/۷۶۵۷۵
تحلیل واریانس	۹/۲۷
سطح معناداری	۰/۰۰۰

جدول ۱۱. ضریب آزمون رگرسیون درباره تأثیر درجه کتابخانه بر فاصله زمانی بین پست‌های منتشر شده در اینستاگرام

Sig	T	Beta	SE	B	
۰/۰۰۰	۱۱/۲۲۲		۳۲۱.	۳/۵۹۹	مقدار ثابت
۰/۰۰۲	-۳,۱۱۸	-۰,۱۸۴	۰۷۲.	-۰/۲۲۶	درجه کتابخانه

نتایج به دست آمده از آزمون رگرسیون حاکی از آن است که ضریب رگرسیون با سطح معناداری $\alpha = ۰/۰۰۰$ برابر با $۰/۱۸۴$ محاسبه شده است. از آنجا که این سطح معناداری از سطح معناداری مورد نظر ما ($\alpha = ۰/۰۵$) کوچک تر است، مدرک کافی برای رد فرض صفر پژوهش وجود دارد؛ در نتیجه، فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه اصلی تأیید می‌شود. بنابراین، نتیجه می‌گیریم که به ازای تغییر در یک انحراف معیار درجه کتابخانه، میزان فاصله زمانی بین پست‌های منتشر شده در اینستاگرام به اندازه $۰/۱۸۴$ - کاهش پیدا می‌کند.

فرضیه چهارم) بین تعداد دنبال کنندگان و فاصله زمانی بین پست‌های منتشر شده در اینستاگرام، رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

برای پاسخ به فرضیه چهارم پژوهش مبنی بر رابطه بین تعداد دنبال کنندگان و فاصله پست‌های منتشر شده، اطلاعات مورد نظر با آزمون ضریب هم‌بستگی بررسی شد که نتایج آن در جدول‌های ۱۲ تا ۱۴ ارائه می‌شود.

جدول ۱۲. آزمون ضریب هم‌بستگی پیرسون رابطه تعداد دنبال کنندگان و فاصله زمانی بین پست‌های منتشر شده در اینستاگرام

ضریب هم‌بستگی	۰/۲۰۴ - **
سطح معناداری	۰/۰۰۰
تعداد پاسخ‌گویان	۳۴۰

نتایج به دست آمده از آزمون ضریب هم‌بستگی بین این دو متغیر حاکی از آن است که در میان ۳۴۰ پاسخ‌گوی مورد مطالعه، ضریب هم‌بستگی با سطح معناداری $\alpha = ۰/۰۰۰$ برابر با $۰/۲۰۴$ - محاسبه شده است. از آنجا که این سطح معناداری از سطح معناداری مورد نظر ما ($\alpha = ۰/۰۵$) کوچک تر است، مدرک کافی برای رد فرض صفر پژوهش وجود دارد؛ در نتیجه، فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه اصلی تأیید می‌شود. بنابراین، نتیجه می‌گیریم که رابطه منفی و معناداری بین تعداد دنبال کنندگان و میزان فاصله زمانی بین پست‌های منتشر شده در اینستاگرام وجود دارد، به این معنا که با افزایش تعداد دنبال کنندگان، میزان فاصله زمانی بین پست‌های منتشر شده در اینستاگرام کاهش پیدا می‌کند.

جدول ۱۳- نتایج آزمون رگرسیون درباره تاثیر تعداد دنبال کنندگان بر فاصله زمانی بین پست‌های منتشر شده در اینستاگرام

اطلاعات مدل رگرسیون	Method=inter
ضریب هم‌بستگی چندگانه	۰/۲۰۴
ضریب تعیین	۰/۰۴۲
ضریب تعیین تعدیل یافته	۰/۰۳۹
خطای معیار	۱/۸۰۶۹۶
تحلیل واریانس	۱۴/۶۲
سطح معناداری	۰/۰۰۰

جدول ۱۴- ضریب آزمون رگرسیون تاثیر تعداد دنبال کنندگان بر فاصله زمانی بین پست‌های منتشر شده در اینستاگرام

sig	T	Beta	SE	B	
۰/۰۰۰	۱۸/۵۲۴		۱۷۵.	۳/۲۴۹	مقدار ثابت
۰/۰۰۰	-۳/۸۲۴	-۰/۲۰۴	۰/۰۰۰	-۰/۰۰۱	تعداد دنبال کنندگان

نتایج به دست آمده از آزمون رگرسیون حاکی از آن است که ضریب رگرسیون با سطح معناداری $0/000 = \alpha$ برابر با $0/204$ - محاسبه شده است. از آنجا که این سطح معناداری از سطح معناداری مورد نظر ما ($\alpha = 0/05$) کوچک تر است، مدرک کافی برای رد فرض صفر پژوهش وجود دارد؛ در نتیجه، فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه اصلی تأیید می شود. بنابراین، نتیجه می گیریم که به ازای تغییر در یک انحراف معیار تعداد دنبال کنندگان، میزان فاصله زمانی بین پست‌های منتشر شده در اینستاگرام به اندازه $0/204$ - کاهش پیدا می کند.

بحث و نتیجه گیری

امروزه بسیاری از کاربران بخش زیادی از وقت خود را در شبکه‌های اجتماعی سپری می کنند. همین امر سبب شده است تا کتابخانه‌ها با توجه به استقبال عمومی از شبکه‌های اجتماعی، با پیروی از شعار «حضور در جایی که کاربران حضور دارند»، در صدد فعالیت در بستر شبکه‌های اجتماعی برآیند (سلیمی، ۱۳۹۶). در این پژوهش، محتوای تولید شده توسط کتابداران کتابخانه‌های عمومی در شرایط دور کاری ناشی از شیوع کرونا در صفحات کتابخانه‌ها در بستر اینستاگرام، بررسی و تحلیل شد. نتایج نشان داد که موضوعات منتشر شده در پست‌های صفحات رسمی کتابخانه‌های عمومی حول محورهایی شامل اطلاع‌رسانی فراخوان‌های فرهنگی- ادبی، برگزاری کلاس‌های آموزشی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی، و موضوعات مناسبی است که همگی از برنامه‌هایی نشأت گرفته‌اند که به صورت حضوری در کتابخانه‌ها برگزار می شده است. این نتایج با یافته‌های پژوهش نریمانی، زره‌ساز و صراف‌زاده (۱۴۰۰) هم‌سواست. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بیشتر پست‌های مورد مطالعه را کارکنان کتابخانه‌های عمومی درجه ۴، درجه ۵، درجه ۶، درجه ۷ و درجه روستایی منتشر کرده‌اند. فرضیه نخست پژوهش نیز چنین مسئله‌ای را تأیید کرد. اینکه چرا کتابخانه‌های کوچک تر

فعالیت وسیع‌تری در زمینه تولید محتوا دارند می‌تواند موضوع تحقیقات مفصل‌تری باشد، اما به نظر می‌رسد که تعداد کمتر کارکنان و نیز مخاطبان محدودتر می‌تواند توضیح‌دهندهٔ چنین وضعیتی باشد؛ به این معنا که اولاً ساختار اداری و نفرات کمتر، کارکنان موجود و فعالیتشان را بر جسته‌تر می‌کند، و ثانیاً جامعهٔ محلی کوچکتر نیز ممکن است ارتباطات کاربردی‌تر و سودمندتری از طریق شبکه‌های اجتماعی برقرار کنند و خدمات ملموس‌تری از کتابخانه‌ها دریافت کنند. با شروع کرونا و تعطیلی کتابخانه‌های عمومی، کتابداران با چالش‌ها و فرصت‌های جدیدی روبه‌رو شدند و به تولید محتواهای فرهنگی در بستر شبکه‌های مجازی به‌ویژه اینستاگرام مبادرت ورزیدند. نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش حاکی از آن است که شرایط کرونا و قرنطینه در طول همه‌گیری کرونا باعث شد که مردم به استفاده از خدمات مجازی تمایل بیشتری پیدا کنند و کتابخانه‌های عمومی هم با آگاهی از این موضوع اقدام به برقراری ارتباط با مردم از طریق صفحات رسمی خود کردند و خدماتشان را (که تا قبل از شیوع کرونا به صورت حضوری بود) در بستر فضای مجازی و به صورت برخط ارائه کردند. این خدمات و رویکردهای جدید با فروش کردن کرونا و بازگشایی کتابخانه‌ها متوقف نشد و کتابداران کتابخانه‌های عمومی کمابیش به تولید محتوا و روزآمدسازی صفحات کتابخانه‌ها در شبکه‌های اجتماعی مشغول‌اند. این نتایج با یافته‌های میرحسینی، خودکار و فاتحی‌زاده (۱۴۰۰) و کانگ و همکاران (۲۰۲۲) سازگار است و نشان‌دهندهٔ تغییرات مثبت در کتابخانه‌ها برای گسترش خدمات و برنامه‌هایشان در شرایط تعطیلی و دورکاری ناشی از کروناست.

با توجه به یافته‌های این پژوهش، تحلیل محتواهای ارائه‌شده در صفحات کتابخانه‌های عمومی ایران در سایر شبکه‌های اجتماعی و وبلاگ‌ها نیز می‌تواند تصویری از تنوع رسانه‌های اجتماعی‌ای را که مورد استفاده کاربران است مشخص کند. همچنین، پیشنهاد می‌شود که تولید محتوای آنلاین در کتابخانه‌های عمومی با انواع دیگر کتابخانه‌ها به‌ویژه کتابخانه‌های دانشگاهی مقایسه شود. مطالعهٔ تطبیقی فعالیت‌ها و خدمات کتابخانه‌های عمومی در ایران و سایر کشورهای جهان نیز به درک گسترده‌تر خدمات و تولیدات کتابخانه‌ها در محیط مجازی کمک می‌کند.

ملاحظات اخلاقی

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

منبع حمایت‌کننده

بنابر اظهار نویسندگان منبع حمایت‌کننده گزارش نشده است.

بیرانوند، علی؛ ساداتی فیروزآبادی، سمیه سادات؛ و خودروان، حسن (۱۴۰۱). تأثیر اضطراب ناشی از شیوع ویروس کرونا بر سازگاری شغلی و مدیریت تغییر در کتابخانه‌های عمومی. تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۲۸(۱)، ۱۰-۲۹. <https://doi.org/10.52547/publij.28.1.10>

پورخلیل، ندا؛ و کشوری، مریم (۱۴۰۱). شناسایی موقعیت راهبردی کتابخانه‌های عمومی کشور در شرایط تعطیلی خدمات حضوری ناشی از شیوع ویروس کووید-۱۹ به روش سوات. مطالعات کتابداری و علم اطلاعات، ۱۴ (ویژه‌نامه بحران کرونا و علم اطلاعات (کووید-۱۹))، ۳۴-۵۳.

خواجه علی جهانتیغی، زهرا؛ و امید خدا، مریم (۱۴۰۱). شناسایی خدمات مبتنی بر سلامت کتابخانه‌های عمومی ایران در بحران کرونا (دوران کرونا و بعد از آن): نظام اطلاع‌رسانی سلامت عمومی. ۱۴ (ویژه‌نامه کووید-۱۹)، ۷۲-۵۴.

خرازی آذر، زهرا؛ دادگران، سید محمد؛ و دبلشکی، فرحناز (۱۳۹۶). نقش شبکه‌های اجتماعی بر ترویج فرهنگ کتاب‌خوانی (مطالعه موردی؛ دنبال کنندگان صفحه کتابدونی در شبکه اجتماعی اینستاگرام). راهبردهای اجتماعی فرهنگی، ۶(۲۲)، ۲۰۷-۲۳۴.

دستاران، مراد؛ و میرحسینی، زهره (۱۴۰۰، ۲۲ اردیبهشت). راه‌های مقابله با کووید ۱۹ (ویروس کرونا) در کتابخانه‌ها [ارائه مقاله]. اولین کنفرانس بین‌المللی علوم تربیتی، روان‌شناسی و علوم انسانی، بروکسل، بلژیک. سیویلیکا. <https://civilica.com/doc/1218422>

رامین مهر، حمید؛ ادرآکی، محبوبه؛ توکلی، سیده سمانه؛ و امجدی کیوی، میترا (۱۳۹۲). ارزیابی راهبردی الگوی دور کاری کارکنان. مطالعات مدیریت راهبردی، ۴(۱۴)، ۵۳-۷۳.

زنگنه، ثریا (۱۴۰۲). کتابخانه‌های عمومی و مدیریت بحران: ارائه یک الگو جهت مدیریت بحران کووید ۱۹ (کرونا ویروس). بازیابی دانش و نظام‌های معنایی، ۱۰(۳۶)، ۱۲۱-۱۴۰.

سلیمی، زهرا (۱۳۹۶). بررسی تأثیر بازیابی مبتنی بر شبکه اجتماعی تلگرام بر میزان استفاده از خدمات کتابخانه مرکزی دانشگاه خوارزمی [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. دانشگاه خوارزمی.

طاهری، ابوالفضل؛ اشرفی ریزی، حسن؛ سعیدی‌زاده، مرضیه (۱۳۹۹). چالش‌ها و اقدامات کتابخانه‌های عمومی برای بازگشایی و ارائه خدمات در زمان بحران کووید ۱۹: تحلیلی بر راهنماها و اقدامات بین‌المللی. فصلنامه مدیریت سلامت، ۱۷(۳)، ۱۴۰-۱۴۶.

محمد اسماعیل، صدیقه؛ و دروگر کلخوران، سولماز (۱۴۰۱). خلق تاب‌آوری پویا در مقابله با بحران کرونا در میان کتابداران نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور. دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات)، ۱۵(۱)، ۱۱۱-۹۱.

محمدی، مهدی؛ و صفری، فرشته (۱۳۹۹). پژوهش‌های تحلیل محتوا در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران بین سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۹۷. علوم فنون مدیریت اطلاعات، ۶(۱)، ۱۸۰-۲۰۳.

میرحسینی، زهره؛ خودکار، حسینعلی؛ و فاتحی‌زاده، ندا (۱۴۰۰). بررسی وضعیت دور کاری در کتابخانه‌های عمومی در ایام پاندمی کووید-۱۹. دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات)، ۱۴(۲)، ۱۲۱-۱۳۸.

نریمانی، ایمان؛ زره‌ساز، محمد؛ و صراف‌زاده، مریم (۱۴۰۰). تحلیل محتوای صفحات اینستاگرام کتابخانه‌های عمومی ایران و مشارکت کاربران آن‌ها. پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۱(۲)، ۳۳۴-۳۵۱.

References

- Adetayo, A. J. (2023). Post COVID-19 pandemic and library users' education: Impact on examination and survey. *The Journal of Academic Librarianship*, 49(3), 102695. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2023.102695>
- Ashiq, M., Jabeen, F., & Mahmood, K. (2022). Transformation of libraries during COVID-19 pandemic: A systematic review. *The journal of academic librarianship*, 48(4), 102534. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2022.102534>
- Biranvand, A., Sadati Firoozabadi, S. S., & Khodrovan, H. (2022). The Effect of Anxiety Due to Coronavirus Outbreak on Job Adjustment and Change Management in Public Libraries. *Research on Information Science and Public Libraries*, 28(1), 10-29. <https://doi.org/10.52547/publij.28.1.10> [in Persian]
- Connell, R. S., Wallis, L., & Comeaux, D. (2021). The impact of COVID-19 on the use of academic library resources. *Information Technology and Libraries*, 40(2). <https://doi.org/10.6017/ital.v40i2.12629>

- Dadgaran, S. M., Kharrazi Azar, R., & Dablashki, F. (2017). (2017). The role of social networks on the promotion of reading culture (the case study of followers of Ketabdoni page in Instagram social network). *Socio-Cultural Strategy*, 6(1), 207-234. [in Persian]
- Daštaran, M., & Mirhosseini, Z. (2021, May 12). *Coping strategies against COVID-19 in libraries*. [Paper presentation]. The 1st International Conference on Educational Sciences, Psychology, and Humanities, Brussels, Belgium. Civilica. <https://civilica.com/doc/1218422> [in Persian]
- Green, A. (2022). Post COVID-19: Expectations for academic library collections, remote work, and resource description and discovery staffing. *The Journal of Academic Librarianship*, 48(4), 102564. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2022.102564>
- Ifijeh, G., & Yusuf, F. (2020). COVID-19 pandemics and the future of Nigeria's university system: The quest for libraries' relevance. *The Journal of Academic Librarianship*, 46(6), 102226. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2020.102226>
- Kang, Q., Song, Z., Lu, J., Shi, T., & Yang, J. (2022). COVID-19 impact on the Chinese top academic libraries: Libraries' response to space, collection and services. *The Journal of Academic Librarianship*, 48(4), 102525. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2022.102525>
- Khajeali Jahantighi, Z., & Omidkhoda, M. (2022). Identifying health-based services in Iranian public libraries during the corona crisis (corona and Post-corona era): Public Health Information System. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 14(Special Issue: COVID-19), 54-72. [in Persian]
- Koos, J. A., Scheinfeld, L., & Larson, C. (2021). Pandemic-proofing your library: Disaster response and lessons learned from COVID-19. *Medical Reference Services Quarterly*, 40(1), 67-78. <https://doi.org/10.1080/02763869.2021.1873624>
- Ma, L. F. (2020). Academic library services during COVID-19: The experience of CUHK library. *International Information & Library Review*, 52(4), 321-324. <https://doi.org/10.1080/10572317.2020.1834251>
- Mirhosseini, Z., Khodkar, H. A., & Fatehi Zadeh, N. (2022). Investigating teleworking in public libraries during the COVID-19 Pandemic. *Journal of Knowledge Studies*, 14(55), 121-138. [in Persian]
- Mohamadesmaeil, S., & Derogar Kalkhoran, S. (2022). Creating dynamic resilience in dealing with the Corona crisis among the librarians of foundation of public libraries in Iran. *Journal of Knowledge Studies*, 15(57), 91-111. [in Persian]
- Mohammadi, M., & Safari, F. (2020). Content analysis researches in knowledge and information science in Iran between 1980-2018. *Sciences and Techniques of Information Management*, 6(1), 180-203. [in Persian]
- Møller-Jensen, L., Jensen-Butler, C., Madsen, B., Millard, J., & Schmidt, L. (2008). A web-based study of the propensity to telework based on socio-economic, work organisation and spatial factors. *Road Pricing, the Economy and the Environment*, 395-409. https://doi.org/10.1007/978-3-540-77150-0_20
- Morganson, V. J., Major, D. A., Oborn, K. L., Verive, J. M., & Heelan, M. P. (2010). Comparing telework locations and traditional work arrangements: Differences in work-life balance support, job satisfaction, and inclusion. *Journal of Managerial psychology*, 25(6), 578-595. <https://doi.org/10.1108/02683941011056941>
- Narimani, I., Zerehsaz, M., & Sarrafzadeh, M. (2021). The Analysis of the Content Provided on the Instagram Pages of Iran's Public Libraries and Their Users' Engagement. *Library and Information Science Research*, 11(2), 334-351. [in Persian]
- Pourkhalil, N., & Keshvari, M. (2022). Identifying the strategic position of Iran's public libraries in the encounter of the closure of face-to-face services due to the outbreak of COVID-19 virus by the SWOT method. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 14(Special Issue: COVID-19), 34-53. [in Persian]

- Rafiq, M., Batool, S. H., Ali, A. F., & Ullah, M. (2021). University libraries response to COVID-19 pandemic: A developing country perspective. *The Journal of Academic Librarianship*, 47(1), 102280. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2020.102280>
- Raminmehr, H., Edraki, M., Tavakoli, S., & Amjadi Kivi, M. (2013). Strategic evaluation of teleworking pattern for teleworkers. *Journal of Strategic Management Studies*, 4(14), 53-73. [in Persian]
- Salimi, Z. (2017). *The study of the effect of virtual harassment on the Telegram social network on the use of services from the central library of Kharazmi University*. [Unpublished master's thesis]. Kharazmi University. [in Persian]
- Shi, Y., Li, C., & Luo, L. (2021). Impact of the COVID-19 pandemic on Chinese college students' information behavior and library needs: A qualitative study. *The Library Quarterly*, 91(2), 150-171. <https://doi.org/10.1086/713051>
- Stein, Z., Curry, S., Zetty, J., Mitchell, M., & Jordan, S. (2020). Library Experiences of Technical Services and Special Collections During the COVID-19 Pandemic at Edith Garland Dupré© Library, University of Louisiana at Lafayette. *Codex: The Journal of the Louisiana Chapter of the ACRL*, 5(4), 114-137.
- Taheri, A., Ashrafi-Rizi, H., & Saeedizadeh, M. (2020). Challenges and actions of public libraries for reopening and providing services under COVID-19 crisis: An analysis of international guidelines and actions. *Health Information Management*, 17(3), 140-146. [in Persian]
- Zangeneh, S. (2023). Public libraries and crisis management: Offer a pattern for managing the COVID-19 crisis (coronavirus). *Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 10(36), 121-140. [in Persian].